

ICOMOS HÍRADÓ

a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

24 évfolyam - 2. szám

2016. április hó

A TARTALOMBÓL

**Műemléki Világnap - 2016
Pesti Vigadó - Budapest**

**ICOMOS Díjak,
Példaadó Műemlékgondozásért Díjak
2016**

Színe és Fonákja...

**Meghívó az ICOMOS Magyar Nemzeti
Bizottság XXVI. közgyűlésére**

**Meghirdetjük a 46.
Román András Műemlékvédelmi Nyári Egyetemet**

**Esetek – Elvárások – Elvek
Meghívó tudományos konferenciára**

Műemléki Világnap 2016

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága, a Miniszterelnökség Kulturális örökségvédelemért és kiemelt kulturális beruházásokért felelős államtitkársága, a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ, valamint a Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti Tagozata szervezésében „Sport és Örökség” címmel megrendezett ünnepi ülés keretében emlékeztünk meg az idei Műemléki Világnapról 2016. április 18-án, a Pesti Vigadóban.

A délelőtti világnapi ünnepségre, és az azt követő tudományos ülésre érkezett több mint 150 vendéget Fekete György, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke köszöntötte.

Ezt követően megemlékezést tartott, és ünnepi beszéddel üdvözölte a jelenlévőket Turi Attila, a Magyar Művészeti Akadémia Építőművészeti tagozatának vezetője, Dr. Fejérdy Tamás, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságának elnöke, Dr. Szabó Tünde, az Emberi Erőforrások Minisztériumának sportért felelős államtitkára, és L. Simon László, a Miniszterelnökség kulturális örökségvédelemért és kiemelt kulturális beruházásokért felelős államtitkára.

Fejérdy Tamás, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület elnöke beszédében az alábbi gondolatokkal emlékezett meg a Műemléki Világnap történetéről, céljáról, és helyzetéről:

Tisztelt Államtitkár Asszony, Államtitkár Úr, helyettes Államtitkár Úr, Elnök Urak, Kedves Kollégák, Kedves Barátaim!

Az ICOMOS, azaz a Műemlékek és Műemlékhelyszínek Nemzetközi Tanácsa, e szakmai civil szervezet Magyar Bizottsága nevében tisztelettel köszöntöm Önöket a műemléki Világnap 2016-i rendezvényén.

A Műemléki Világnap célja alapján ma is ugyanaz, mint amikor az ICOMOS javaslatára erről 1983-ban az UNESCO határozott: felhívni a figyelmet a műemlékek értékeire, valamint ezen értékek

sérülékeny voltára, ami miatt nem csak ezen a napon, hanem az év minden napján oda kell figyelni ezekre az értékekre, meg kell becsülni azokat és vigyázni kell rájuk.

1983 óta természetesen sokat, nagyot változott a világ. Az első alkalommal 1984-ben megrendezett műemléki világnap, mint ezzel a területtel foglalkozó megemlékezés, még teljesen egyedül volt a nemzetközi rendezvények sorában. Kilenc évvel az európai Építészeti Örökség Éve 1975-ben megrendezett eseményei után, amelynek tehát az elmúlt évben ünnepelhettük a 40-ik évfordulóját, és egy évvel az Európa Tanács által 1985-ben a spanyolországi Granadában elfogadott, az épített örökségi értékek védelmével foglalkozó Egyezményének a megszületése előtt. Időközben, az 1990-es évek elején, bontakozott ki az eredetileg a francia „Nyitott kapuk napja” rendezvény nyomán a minden év szeptember harmadik hétvégéjén megtartott „Európai Örökségi Napok”, vagy ahogyan ezt nálunk bizonyos okok miatt kissé másképpen nevezzük, a „Kulturális örökségi Napok” gyakorlata. Hasonló, bár inkább csak egy-egy helyszínhez kötődő rendezvény pedig több is van – elég itt az Europa Nostra – Európai örökségi Díj átadásának évente más-más helyszínen sorra kerülő látványos eseményére utalni.

Mégis kijelenthető, hogy az április 18-i Műemléki Világnap ebben az egyre gazdagabbá, színesebbé váló közegben, környezetben is megtartotta sajátos értékét, jelentőségét.

A „műemléki” jelzőt szeretném először egy kicsit körüljárni, annál is inkább fontosnak tartom ezt, mert mintha egyre ritkábban hallanánk ezt a megnevezést. Kétségtelen, hogy ennek okai vannak, amelyek közül a legfontosabb az a paradigmaváltás, amely a „műemlékek és műemlékhelyszínek” helyett a „kulturális örökségi javak” szóhasználat, fogalomhasználat elterjedésében fejeződik ki. Ezt a váltást még az ICOMOS nemzetközi szakmai közösségén belül sem sikerült teljesen feldolgozni, bár a folyamat már az 1970-es években elkezdődött – viszont még most is tart, tehát benne vagyunk mi magunk is... Fontos tehát, hogy a műemlékek és műemlékhelyszínek és a kulturális örökségi javak náluk értelemszerűen sokkal szélesebb köre, nagyobb halmaza egyaránt ismert és elismert legyen. Mindkét szélsőség elkerülésével: hiszen nagy hiba lenne a műemlékek megőrzésének és használatának szigorú szabályait a legkisebb helyi örökségi értékekre is vonatkoztatni, de ennél talán még nagyobb hiba lenne, és komoly értékvesztéshez vezetne, ha a kis helyi örökségi értékeknél megengedhető rugalmasság érvényesülne a műemlékek esetében is.

A „világnap” megjelölést, illetve tartalmat is fontosnak tartom elemezni, mert ez annyit jelent, hogy valóban nem csak egy-egy országot vagy földrészt, hanem az egész világot átfogó eseményről van szó. Egyszerre az egész világon – már amennyire az időzónák miatt ez az egyidejűség megvalósulhat – van jelen ezen a napon a műemlékek megbecsülésének a gondolata. Mi Magyarországon az első alkalom óta minden évben megrendeztük a műemléki világnapi megemlékezést, annak központi rendezvényét – ha jól számolom, akkor ez a mostani ünnepi alkalom a 33-ik a sorban.

A téma ez alkalommal a „Sport és örökség”, amely témát az ICOMOS nemzetközi vezetősége ajánlott a Nemzeti Bizottságok számára. Az évente megfogalmazott ajánlás, azaz téma olyan területre vonatkozik, amely az egész világon értelmezhető és időszerű. Civil szervezet lévén, az ajánlást nem kötelező elfogadni – az elmúlt években mi magunk is többször más témát választottunk, olyanokat, amelyek itthon fontosabbnak, időszerűbbnek bizonyultak.

Kétségtelen, hogy lehetett volna más, hasonlóan, vagy akár még inkább aktuális központi témát találni, hiszen a műemlékek veszélyeztetettsége bizony sokfelé a világban korábban nem látott mértéket öltött. Más, ettől talán nem is teljesen független téma lehetőség a műemlékek, vagy elpusztult, elpusztított részeik rekonstrukciójának a kérdése, ami szintén nagyon foglalkoztatja az ICOMOS szakembereit, világszerte. Ez utóbbi kérdéssel fog foglalkozni az ICOMOS következő, ez év őszén Isztambulban megtartandó éves közgyűléséhez kapcsolódó nemzetközi tudományos szimpózium, ez lesz a központi témája.

Tisztelt Egybegyűltek: Most mi itt főleg olyanok vagyunk együtt, akik különféle feladatkörökben, különféle területeken és különféle módon a műemlékek, illetve tágabban fogalmazva, az épített kulturális örökségi javak megőrzésével, restaurálásával, méltó használatának biztosításával foglalkozunk. Ez nagyon is rendjén van, hogy így, együtt ünnepeljünk ezen a napon, megerősítve azt a mindennapi feladatok során néha háttérbe szoruló érzést, hogy ezt a feladatot csak együtt, együttműködésben, közös munkával, egymás kölcsönös tiszteletével és megbecsülésével lehet sikeresen megoldani.

Ugyanakkor a Műemléki Világnap elsősorban mégsem rólunk, és még csak nem is nekünk szól – hanem mindenkiről és főleg: mindenkinek!

Mindenkinek, hogy a műemlékeink hordozta értékek valóban el is jussanak, el is juthassanak azokhoz is, akik eddig talán fel sem figyeltek az ezekben a kincsekben rejlő szépségekre, az általuk közvetített, identitásunkat is formáló üzenetre.

Az értékekre, amelyeknek, mint közös örökségünknek, együtt örülhessünk, és részesezhessünk az általuk megtestesített javakban – az értékekre, amelyek megőrzése is közös feladat. Ráadásul nem is kis feladat. Bármennyire is értékesnek tartjuk ezen értékek lehetőség szerint változatlan megőrzését, továbbadását – a mai, szinte minden tekintetben, gyorsuló ütemben változó világban ez nagy kihívást jelent.

A megújuló műemlékek – mint például a tavalyi világnapi rendezvény helyszíne, a Várkert Bazár, vagy ez a csodálatos helyszín, a Pesti Vigadó, ahol most együtt vagyunk – erről is tanúskodnak, hogy mindig nagy elhatározást és még nagyobb erőfeszítést igénylő munka szükséges az eredmények eléréséhez.

Amikor ezeknek az eredményeknek örülünk és elismeréssel adózunk, arra is nagyon oda kell figyelni, hogy ezeket a műemlékeket többé már ne kelljen újból helyreállítani! A Velencei Charta preambulumból idézve: „A műemlékek konzerválása elsősorban állandó karbantartásukat teszi szükségessé”. Az a változat nem is adja vissza teljesen az eredeti szöveg erőteljes üzenetét, amely szerint „A műemlékek megőrzésében meghatározó jelentőségű a folyamatos gondozásuk”.

Az a cél, hogy legyenek folyamatosan olyan állapotban a helyreállított műemlékek, mint a helyreállítás elkészültekor – ami persze nem megy magától. A Műemléki Világnap üzenete az is, hogy a műemlékek folyamatos gondozása legalább akkora erőfeszítést igényel, mint a helyreállításuk. Ezzel kapcsolatosan viszont az a „jó hír”, hogy időben jobban elosztva kell ezt teljesíteni, ami azért legalábbis elvben jóval könnyebben teljesíthető.

Nem véletlen, hogy a mai délelőtti folyamán átadásra kerülő, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága által alapított díjak sem csak a legjobb/legszebb műemlékhelyreállítások elismerésére szolgálnak, hanem a példamutató, folyamatos és eredményes gondozás, a fenntartható és fenntartó használat elismerésére is. A harmadik fajta díjunktól most inkább nem szólnék, legfeljebb csak annyit, hogy nagyon remélem, hogy annak odaítélése előbb-utóbb majdcsak okafogyottá válik.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim, kedves Kollégák!

Végül, de egyáltalán nem utolsó sorban megköszönöm az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság nevében a Miniszterelnökség Kulturális Örökségért Felelős Államtitkársága vezetőinek és munkatársainak, a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ vezetőinek és munkatársainak, valamint a Magyar Művészeti Akadémiának, illetve az MMA Építőművészeti Tagozatának a rendezvényhez nyújtott támogatást és együttműködést, amely igazán jól kifejezi ennek a világnapnak az együttműködéssel kapcsolatos üzenetét.

Köszönöm szépen a megtisztelő figyelmüket!

Budapest, 2016. április 18.

Dr. Fejérdy Tamás DLA
az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság elnöke

*

A köszöntők után került sor a Forster Gyula és Schönvisner István díjak átadására. L. Simon László államtitkár, aki a díjakat átadta, elmondta: kezdeményezte, hogy a két elismerést 2017-től március 15-én, a középdíjakkal együtt adják át. Az idei Műemléki Világnapon két építész mérnököt és két régészt ismertek el a miniszteriális díjakkal:

Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető miniszter a Műemléki Világnap alkalmából a műemlékvédelem területén végzett kimagasló szakmai tevékenysége elismeréséül

a Műemlékvédelemért – Forster Gyula-díjat adományozta és jutalomban részesítette

KLANICZAY PÉTER URAT, Okleveles építészmérnököt, műemlékvédelmi szakmérnököt.

Első munkahelye a FIMÜV Műemléki Tervező Osztálya volt, majd 1986-tól az Országos Műemléki Felügyelőség és jogutódjainak munkatársaként folytatta pályáját: Pest megye műemlék-felügyelője lett, 1992-től négy éven át vezető felügyelő, majd a Budapesti Regionális Iroda vezetője volt. Az ezredfordulót követően két évig a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal felügyeleti igazgatóhelyetteseként dolgozott.

Több szakmai szervezet tagja, 2012 óta az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület alelnöke, 2015-től a Magyar Építész Kamara Műemlékvédelmi Tagozatának elnökségi tagja.

Felügyelete alatt műemlékek sokasága újult meg Pest megyében, többek között Vácon, Szentendrén, Fóton, Dabason, Cegléden, Gödöllőn. A Grassalkovich-kastély helyreállításának irányítása szakmai pályájának meghatározó állomása. Legyen bár főúri kastély vagy egyszerű lakóház, egyházi vagy középület, a sokszor hónapokig, sőt olykor akár évekig tartó helyreállításnál egyaránt rendkívüli energiával követte végig a kivitelezés minden mozzanatát. A helyszíni közreműködés mellett számos kiállítás, előadása, publikációja, monográfiája is mutatja, hogy az épületek múltjának ismerete és a személyesen végigkísért helyreállítások nélkül a felügyelői munka nem lehet teljes. Munkamódszerének eredményességét számos szakmai elismerése igazolja.

✱

Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető miniszter a Műemléki Világnap alkalmából a műemlékvédelem területén végzett kimagasló szakmai tevékenysége elismeréséül a

Műemlékvédelemért – Forster Gyula-díjat adományozta és jutalomban részesítette

DR. NAGY GERGELY URAT, Okleveles építészmérnököt, műemlékvédelmi szakmérnököt, a hazai műemlékvédelem egyik legismertebb és legelismertebb személyiségét.

1981-től a BUVÁTI tervező építésze, 1997-től a Pannonterv ügyvezető igazgatója volt. 1994-ben építészeti-műemlékvédelmi témában szerzett egyetemi doktori fokozatot a Budapesti Műszaki Egyetemen. Új épületeket és műemlék-helyreállításokat egyaránt tervezett: irányításával újult meg többek között a budapesti Wekerle-telep, a Nagyvásárcsarnok és a hőgyészi Apponyi-kastély. Több építészeti témájú könyve jelent meg, szakmai cikkeinek száma meghaladja a százat.

Tervezői munkássága mellett a Budapesti Műszaki Egyetem Lakóépülettervezési Tanszékének oktatója, és részt vesz az Építészettörténeti és Műemléki Tanszék diploma-bizottságának munkájában is.

Kiemelkedő a szerepe a magyar műemlékvédelem szakmai színvonalának megőrzésében, nemzetközi szintű bemutatásában és képviselésében, társadalmi szerepének megtartásában és megismertetésében. A Történeti Városok Nemzetközi Szakbizottságának szakértője, 2012 óta vezetőségi tagja, több nemzetközi örökségvédelmi misszió résztvevője. 1997-től az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület tagja, 2000-től főtitkára, 2006–2015 között elnöke, jelenleg tiszteletbeli elnöke. Tevékenysége jelentősen hozzájárult az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága presztízisének növekedéséhez, a szervezetnek a műemlékvédelem oktatásában és a szakmai kérdések tudományos igényű megválaszolásában elért eredményeihez.

✱

Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető miniszter a Műemléki Világnap alkalmából a régészeti örökségvédelem területén végzett kimagasló szakmai tevékenysége elismerésül a

Régészeti örökségért– Schönvisner István-díjat adományozta és jutalomban részesítette

DR. KOVÁCS GYÖNGYI ASSZONYT

1981-ben az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán diplomázott régészet-török szakon, majd ezt követően a szolnoki Damjanich János Múzeum munkatársa lett. 1987-től a Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézetének tudományos munkatársa, 1997-től ugyanezen intézmény tudományos főmunkatársa, 2013-tól igazgató-helyettese. PhD fokozatát 1997-ben szerezte meg, kutatási területe a magyarországi török iparművesség és a hódoltság kori lelőhelyek vizsgálata. Munkássága rendkívüli lendületet adott Jász-Nagykun-Szolnok megyében a török kori kutatásoknak. Részt vett ennek nyomán, a török kori tárgyi leletanyag elemzéséhez kapcsolódó vizsgálatait nemzetközi jelentőségű eredményeket hoztak a közép-európai, észak-balkáni és kisázsiai leletek kapcsolatrendszerének vonatkozásában. Több, rendkívül fontos, éveken át tartó, országos jelentőségű régészeti feltárást vezetett, terepi kutatásai nem egy esetben több éven át tartó szisztematikus kutatássá erősödtek. Számos magas színvonalú szakcikk szerzője, több tanulmánykötet szerkesztője. Részt vett a Magyarország Régészeti Topográfiája munkacsoport keretei között végzett Jász-Nagykun-Szolnok megyei terepbejárásokon, több sikeres OTKA projekt mellett jelenleg a Pest megyei őskori és középkori várak összegyűjtését és felmérését célul kitűző projektet vezeti. Egyetemi oktatóként anyagismeret órák mellett rendszeresen végez szakdolgozati témavezetést, valamint opponál PhD dolgozatok elkészítésénél. Tagja a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulatnak, a Magyar Régész Szövetségnek, az ICOMOS-nak és a Castrum Bene Egyesületnek.

✱

Lázár János, a Miniszterelnökséget vezető miniszter a Műemléki Világnap alkalmából a régészeti örökségvédelem területén végzett kimagasló szakmai tevékenysége elismerésül a

Régészeti örökségért– Schönvisner István-díjat adományozta és jutalomban részesítette

WOLLÁK KATALIN ASSZONYT,

a hazai régészeti örökségvédelem egyik legismertebb alakját.

1976-ban szerzett régész diplomát az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán. 1977-től a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatóságának munkatársa volt, majd 1979-től a Magyar Nemzeti Múzeumban folytatta pályafutását, ahol a régészeti lelőhelyek védetté nyilvánításának előkészítő munkálatait végezte. 1997-ben irányítása mellett jött létre az első önálló örökségvédelmi háttérintézmény, a Kulturális Örökség Igazgatósága. 2001-től (a Kulturális Örökség Igazgatóságának beolvadását követően) a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal régészeti, műtárgy- és lelőhely-nyilvántartási főfelügyelőjeként tevékenykedett, a másodfokú döntéseket készítette elő. 2012-től a jogutód Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ Világörökségi Főosztályának munkatársa lett.

Számos konferencián tartott előadást, több publikációja mellett egy évtizeden keresztül volt a magyarországi régészeti feltárásokat bemutató Régészeti Füzetek, majd a Régészeti Kutatások Magyarországon c. kiadványsorozat szerkesztője. Egyetemi oktatóként folyamatosan az ELTE Régészettudományi Intézet, időszakonként pedig más egyetemeken hallgatóinak oktat kulturális, ezen belül régészeti örökségvédelmet.

A Pulszky Társaság és több szakmai szervezet tagja, 1997-től titkára, 2012-től főtitkára a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulatnak. 2007 óta a Német Régészeti Intézet levelező tagja. 2010 és 2013 között az Europae Archaeologiae Consilium (EAC) elnöke, majd alelnöke, jelenleg tiszteleti tagja. Az Európai Régészeti Szövetség Örökség-díj Bizottságának tagja.

A kitüntetetteknek ezúton is gratulálunk!

Ezt követően, és a délutáni tudományos ülést megelőzően került sor az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság díjainak átadására. 2016-ban a Díjbizottság javaslatára

négy ICOMOS-díjat,

és három Példaadó Műemlékgondozásért-díjat ítélt oda az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága, a Díjbizottság javaslatára

a

**Majk, egykori kamalduli remeteség konventépület
helyreállítását
- a folytatás fontosságára is felhívva a figyelmet -
ICOMOS Díjban részesíti**

A különleges kolostoregyüttes a 18. század második felében épült a Vértes-hegység erdejében, tavak közelében. Templomának csak tornya és romja maradt meg, de áll 17 szigorú rendben telepített cellaháza és a konventépület, amelyet a rend feloszlata után a tulajdonos Esterházy család vadászkastéllá alakított át.

A cellaházak felújítása évtizedekkel ezelőtt megtörtént – nagyrészt szálláshelyként –, de a konventépület helyreállítására csak most került sor. A cél ebben – a „foresteriának” is nevezett – épületben „kamalduli életmód-múzeum” kialakítása volt. Részletes tudományos és restaurátori kutatást követően a teljes területre kiterjedő alapos tervezés után kezdődött az átfogó felújítás. A szerteágazó munkák magukban foglalták a terület bányászatából fakadó statikai gondok megoldását ugyanúgy, mint a barokk és a 19. századi díszítő festések és stukkók restaurálását. Az épülethez illő gondossággal újultak meg – adott esetben készültek újra – a nyílászárók, a burkolatok, a vasszerkezetű terasz és egyéb jellegzetes részletek. A műemléki és a mai igényeknek is egyaránt megfelelő építészeti kialakítás és kiállítási installáció élményszerűen mutatja be a hely történetét; a kamalduli rend, majd az Esterházy-vadászkastély egykori életét pedig történeti enteriőrök szemléltetik. Ez utóbbiak sorába illeszkedik a látogatókat kiszolgáló kávézó is. A teljes helyreállításhoz Tornai Endre átfogó programot készített. Reményünket fejezzük ki, hogy a nagyszabású koncepció alapján a megújulás tovább folytatódik a remeteséget övező történeti kertek rehabilitációjával.

Közreműködők:

Tervező: Győre Viola, Tornai Endre, Végső Gergely, Szabó Gábor (Tér-Team Mérnök Kft.)

Tudományos tanácsadó: Farbaky Péter, Kövesdi Mónika, Dr. R.Várkonyi Ágnes

Kivitelező: Sz-L BAU Kft.

Restaurálás: Boromissza Péter, Döbrönte-Dávid Szilvia, Fabó Éva, Gyarmati András, Győri Lajos, Heitler András, Lente Zsuzsanna, Marjai Zoltán, Maszelka János, Nemessányi Klára, Papp Kinga, Pogány Judit, Soós László, Szatmári Péter, Szebényi Judit, Varga Zoltán Zsolt

Projekt- és műszaki menedzser: Dienes Péter

Kutatók: Lángi József, Pintér Attila, Rács Miklós, Sárossy Péter

Tudományos tanácsadó: Farbaky Péter, Kövesdi Mónika, Dr. R.Várkonyi Ágnes

Műemléki felügyelők: Dimény Gábor, Dörgő Erzsébet, Dr. Nagy Klára, Máthé Géza,

Piukovics Nóra, Tasnádiné Kovács Borbála

A Díjat átvette: Sárváry István, a Forster Központ elnöke, és Sárossy Péter, kutató

✱

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága, a Díjbizottság javaslatára

a

**Budapest-Újszász vasútvonal épületeit, a 120a vonalszakasz sikerét
ICOMOS Díjjal ismeri el,
és például ajánlja a jövő vasútvonalainak felújításához. Az egységes szemléletű,
építészeti értékeken alapuló vasútvonal fejlesztés itt megjelent új példája
örömteljes jelenség a vasútvonalak felújításában.**

Az 1882-ben átadott 120a vasútvonal máig jelentős szerepű egyaránt elővárosi forgalomként és fővonalként is. A vonal állomásain a MÁV fővonali II. és III. osztályú felvételi épületeket, a megállóhelyeken őrhelyeket épített, egységesített berendezéssel, részletekkel, tartozékokkal.

Az építés óta eltelt idő alatt az épületeket többször átalakították, így azok eredeti karakterüket elvesztették, és műszakilag is elavulttá váltak. A MÁV arculatát hordozó, értékes, műemlékileg mégsem védett épületállomány rangjához méltó, de a mai kor igényeit figyelembe vevő legutóbbi felújítás 20 helyszínre terjedt ki.

Az épületek földszintje az eredeti elrendezéshez hasonlóan jegypénztárt, üzemi területet és utasforgalmi tereket foglal magában, az emeleten szolgálati lakások találhatók. Az utascarnok helyreállításakor az egykori típuserv-gyűjteményben található részletterveket használták fel, másutt méltó mai megoldások készültek. A homlokzatok felújítása során a hitelesség volt az elsődleges, amit helyszíni kutatások, régi ábrázolások alapoztak meg.

Az eredeti homlokzati téglatagozatok csak Maglódon voltak megmenthetők, a többi helyszínen a már eltűnt részleteket vakolatarchitektúrával pótolták. Az ablakok, ajtók, az alkalmazott színek és kiegészítők – lámpák, névtáblák, kerítések – szintén helyreállított, vagy az eredeti mintájára legyártott elemek.

Az épületek közül egyik sem élvez műemléki védeltséget. Mégis ezek az állomások vasúttörténeti értéket képviselnek, helyreállításukkal a mai korszerű vasutat szolgálva a megújulva is őrzik a vasút építészeti és kultúrtörténeti hagyományos értékét, jelentőségét.

A további helyszíneken az utasforgalom igényeihez illeszkedve új épületek készültek (pl. Maglódi nyaraló), de felújítottak 1960-as években épült állomást is (Szőlősnymaraló), ezzel is erősítve a folytonosság koncepcióját.

Közreműködők:

Hajnal Zsolt (Hajnal Építész Iroda Kft.) Arany Zoltán, Hartmann Erik, Kormányos Anna, Madácsi Zsolt, Szabó István (MÁV ZRT)

A Díjat átvette: Békési László, fősztályvezető, (MÁV Műszaki Felügyeleti és Technológiai Igazgatóság Ingatlan Üzemeltetési és Fejlesztési Fősztály)

✱

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága, a Díjbizottság javaslatára

Sopron Várkerületének rehabilitációját és Várfal sétányának több évtizede zajló következetes szemléletet képviselő megújulását

ICOMOS Díjjal ismeri el

A több évtizede azonos koncepció alapján történő városfejlesztési program példázza a történeti települések koncepciózus megújulásának fontosságát és az ebben rejlő értékvédelmi lehetőséget.

A soproni Belvárost övező Várfal-sétány kialakításának gondolata a második világháborút követő helyreállítások során vetődött fel először. A program két egymást erősítő részből áll: a városfalakat közvetlenül körülölelő Várfalsétány, és a belvárost övező „körútnak”, a Várkerületnek kiszélesedő, keleti és északi része.

Azonos történeti, településfejlesztési koncepciót követve két évtizedes következetes program alapján, a 2014-ben elkészült Várfalsétány nemcsak a különleges értékű középkori városfalat mutatja be, hanem új útvonalakat és pihenőhelyeket is ad a város lakóinak és látogatóinak. A kialakítás sok apró beavatkozással, gondosan megtervezett, visszafogott, kortárs részlettel történt.

A Belvárost övező Várkerület vonalvezetése szintén a városfalakhoz kötődik, hiszen az egykor a falakhoz tapasztott épületek homlokzata rajzolja ki a térfalat. A 20. század folyamán sövényekkel, támfalakkal párhuzamos közlekedési folyosókká silányított terület visszakapta egységes, egy síkban tartott burkolatát, újra városi térré változott. A nemrég még teljesen leaszfaltozott szerviz utak, parkolók helyén kerékpárút, zöldterületek és gyalogos zónák kerültek kialakításra, visszaadva az üzletutca jelleget, megteremtve a lehetőséget a Belváros aktívabb használatához, biztosítva egyúttal a teret övező műemlék épületek látványának érvényesülését. A közterület megújításához nemcsak a növényzet és a burkolatrendszer, hanem a térfalak, az üzletportálok felújítása is kapcsolódott.

Közreműködők:

Főépítészek: Kuslits Tibor, Németh Gergely

Koordinátor: Kelemen Imre, Bors Péter (Soproni Városfejlesztő Kft.)

Tervező építészek (Sétány): Harsányiné Vladár Ágnes, Fekete Szilárd, Szűcs Endre, Sallós Csaba

Tervező építészek (Várkerület): Biri Balázs, Szabó Levente (Hetedik Műterem Kft), Gyüre Borbála, Lád Gergely (GEUM Műterem)

Kivitelezők: Vemévszer, Stettin-Hungária Magas- És Mélyépítőipari Kft.

Restaurálás (Mária szobor): Sütő József

Műemléki felügyelők: Veöreös András, Tárkányi Sándor

A Díjat átvette: Dr. Fodor Tamás polgármester

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága, a Díjbizottság javaslatára

Visegrád új városközpontjának kialakítását

**- Városközpont, Városháza, Egészség ház, Rendezvényter -
a meglévő értékeket is felhasználó városközpont megújulásért a régi
értékek és a kortárs építészet településléptékű összhangjáért**

ICOMOS Díjjal ismeri el

A városi vezetés pályázati megbízás során, meglévő épületeinek felhasználásával és korszerűsítésével kívánta megoldani a központ fejlesztését. A város léptékéhez igazodóan, a korábbi épületek és közterületek felújításával, bővítésével valósult meg a rehabilitációs program.

A már néhány éve felújított plébániatemplom és a szintén helyreállítás alatt lévő plébánia közelében álló egészségházat korszerűsítették, visszaállítva korábbi nyílászáróit és a tornác faragott díszzeit. Az épület gépészeti felújításával együtt megtörtént akadálymentesítése is.

Udvara folytatásaként, a mélyebb füves közterületen felépült a faszervezetű rendezvény pavilon, amely lehatárolja az udvart, de nyitott tere egyúttal összeköttetést teremt a főutca és a Duna-part közt is. A környező közterületek új díszburkolatot kaptak, az egészségház udvarán a korábbi ásatásokból ismert középkori épület alaprajzát is láthatóvá tették. Az együttes gyöngyszeme, a régi hangulatot idéző, díszesen faragott pavilon felújítása különleges értékkel gazdagította az együttest. Az épületek jó arányú közösségi teret hoztak létre, amely rendezvények, piacok számára is kiválóan alkalmas.

A program további fontos eleme a jelentős bővítéssel megújított városháza volt, ami már hosszú ideje - sem belső kialakítása, sem pedig műszaki állapota miatt - nem felelt meg az ismét várossá nyilvánított település igazgatási funkcióinak. Az épület az udvar felé jelentősen kibővült, belseje is korszerűsödött, de felújított külseje megtartotta homlokzatát, utcaképi szerepét.

Közreműködők:

Építészek: Kovács-Andor Krisztián, Tamás Anna Mária (A+ Építész Stúdió), Bártfai Tamás (Bártfai Team), Balogh Péter István, Major József (S73)

Kivitelezők: Kőművészeti Kft, Jánosik és Tsa Build Kft, Halastó Camping Kft

Műszaki ellenőr: Lévay László

Műemléki felügyelő: Klaniczay Péter

A Díjat átvette: Félegyházi András polgármester

✱

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság, a Díjbizottság
javaslatára,

Példaadó Műemlékgondozásért Díjban részesíti

Bátaszék értékőrző közösségének tevékenységét

1994-ben Valter Ilona régész vezetésével kezdődött a Cikádori Ciszterci Kolostor feltárása. Herendi János kanonok plébános, elkötelezetten segítette az ásatási-helyreállítási munkákat. Bognár Jenő akkori polgármester és Dr. Bozsolik Róbert akkori jegyző - ma polgármester - tekintélyével, érdeklődésével társadalmi támogatást adott, de anyagilag is jelentősen segítette az ásatási, építési munkákat. Érdeklődő fiatalok vettek részt az ásatási munkákban, akiket Sümegi József történész, tanár, a II. Géza Gimnázium akkori igazgatója, az ásatás egyik szervezője, a helyreállítás kezdeményezője lelkesített fel. Adorjáni Márta nyugalmazott városi főépítész teljes műszaki stábjával, szaktudásával, érdeklődésével segítette az ásatási és romkert kialakítási munkákat Schönerné Pusztai Ilona építész tervei szerint.

A több mint két évtizeddel ezelőtt feltárt kulturális örökség feltárása, helyreállítása és megismerése kapcsán a település meghatározó vezetői felismerték a múlt értékeiben rejlő közösségépítő lehetőséget. Az önkormányzat tájháznak állította helyre a település múltjának egyik jellegzetes emlékét, egy lakatlan sváb házat, ahol a Bátaszéket alkotó három népcsoportnak: sváboknak, bukovinai székelyeknek, felvidéki magyaroknak egy-egy emlékszobája, a pincében pedig a monostor ásatását bemutató kiállítás és kőtár ismerhető meg.

A település múltjának feltárása során olyan fiatal közösséget nyertek meg az ügynek, amely ma, évtizedek múlva is valódi örökségvédő közösségé kovácsolódott, folyamatosan őrzi és ápolja kulturális örökségét, védi értékeit.

Ez a közösség önzetlen támogatással tette lehetővé a Cikádor monográfia kiadását, adományai segítségével vált lehetővé a templom új harangjának elkészíttetése. Bátaszék példája mutatja, hogy a kulturális örökség, a helyi érték közösségépítő és megkötő értéké válhat egy olyan településen, ahol értő módon gondozzák meglévő értéküket.

Bátaszék értékőrző közösségének tevékenységét az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Példaadó Műemlékgondozási Díjjal ismeri el.

*

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság, a Díjbizottság javaslatára,

Példaadó Műemlékgondozásért Díjban részesíti

Budapest, V. kerület Belváros-Lipótváros Önkormányzatot annak Torockó-Énlaka értékmentő programjának kezdeményezéséért, és folyamatos támogatásáért

Torockó és Énlaka, két karakteres, rendkívüli építészeti értékkel rendelkező erdélyi település. Lakosainak az 1990-es években nem sok lehetőségük adódott becsült értékük szakszerű megóvására, a két település értékes népi építészeti ingatlanai nem élveztek hivatalos műemléki védeltséget sem. A fogyó közösségek erejét meghaladta és kilátástalannak is tűnt nemzeti jelentőségű, helyben is becsült építészeti értékek védelme.

A helyzetet felismerve, 1996-ban dr. Román András önkormányzati képviselő javaslatára a távoli Belváros-Lipótváros Önkormányzat határozatot hozott a két erdélyi település építészeti örökségének megőrzésére. A kezdeti közvetlen cél a nem megfelelő változások elkerülése, hosszú távon a célkitűzés a még megmaradt értékek megőrzése, továbbörökítése volt - annak érdekében, hogy a település hagyományos értékei megtalálják helyüket jövőbeli, gazdasági fejlődésén alapuló életében.

Az önkormányzat költségvetéséhez mérten is kismértékű támogatásnak köszönhetően apró lépésekben elindulhatott az értékmérés, a kutatás, a tervezés. Ezt követően az épületek is fokozatosan megújulhattak a szakszerű helyreállítás, a karbantartási munkák részleges segítségével.

Az immár két évtizede folyó szerény, de rendszeres kapcsolat révén megindult értékvédő program hatására mindkét település látványos megújulását élheti. A turizmus és a népi hagyományok ápolása rendkívüli lehetőségeket nyújt a két település lakóinak. Torockó jelenleg a világörökségi várományosi listán szerepel.

A budapesti V. kerületi Önkormányzat értékmentő programja minden önkormányzat számára például szolgálhat, és bizonyítja, hogy a műemlékvédelem esetén minden kis ráfordítás csodákra képes, ha ehhez összefogás és szakértelem párosul.

Budapest Főváros V. kerület - Belváros-Lipótváros - Önkormányzatának két évtizede tartó eredményes Torockó-Énlaka programját az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Példaadó Műemlékgondozási Díjjal ismeri el.

*

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság, a Díjbizottság javaslatára,

Példaadó Műemlékgondozásért Díjban részesíti

DUKRÉT GÉZA nyugalmazott tanárt

Dukrét Géza 1991-ben az újraalakuló Erdélyi Kárpát Egyesületen belül megalapította a szervezet Bihar megyei Osztályát, melynek 16 évig volt elnöke. 1992-től az Egyesület országos alelnöke, majd 1994 és 1998 között elnöke. 1993-ban a Királyhágómelléki Református Egyházkerület és a Nagyváradi Római Katolikus Püspökség égisze alatt 12 alapító taggal létrehozta a Partium és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Bizottságot melynek mai napig elnöke. 1994-ben alapította meg a Partium című honismereti lapot, melynek alapítása óta felelős szerkesztője. Szerkesztői, kiadványszervezői tevékenységének legismertebb, legeredményesebb fejezetét jelenti az Egyesület 1997-ben indított *Partiumi füzetek* sorozata. Bihari települési monográfiák, temetőfelmérések jelentek meg, majd várak, kastélyok, udvarházak témában születtek írásai, később már az egész Partiumot bemutató tanulmányköteteket tett közzé. 2015-ben mutatták be a 100. jubileumi kötetet.

1990-től helytörténeti kutatásainak fő területe a Hegyköz vidéke. Kutatásainak eredményeit, településtörténeti, építészettörténeti írásait különböző újságokban, folyóiratokban tette közzé. Publikációi közül kiemelkedő értéket képvisel az „Épített örökségünk Bihar megyében” című kötet.

A Partiumi és Bánsági Műemlékvédő és Emlékhely Bizottságnak, majd Társaságnak a különböző területi, települési csoportok rendezvényei mellett kiemelkedő értékű összejövetelei az 1994-től szervezett ifjúsági honismereti táborok, az évenként szervezett Partiumi Honismereti Találkozók és a Partiumi Honismereti Konferenciák.

Dukrét Géza tanár úrnak a partiumi épített örökség kutató tanárának az épített örökség és a műemlékvédelem megismertetéséért kifejtett oktató, tanító, nevelő és tudományos kutató munkásságát az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Példaadó Műemlékgondozási Díjjal ismeri el.

A Műemlékvédelmi Citrom Díj célja a műemlékeinket veszélyeztető jelenségekre felhívni a figyelmet.

A nemzetközileg egységesen követett műemlékvédelmi elvek és az értékvédelemmel kapcsolatos növekvő társadalmi-, ehhez kötődő szakmai tájékozatlanság és annak felszámolásában mutatott elmaradásban viselt részfelelősségéért az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság 2016-ban a Műemlékvédelmi Citrom-díjat

saját maga részére adományozta remélve, hogy ezzel a szokatlan lépéssel sikerül a szakmai és a civil szférák figyelmét még jobban ráirányítani értékeink szakszerű megőrzésének a fontosságára.

Műemlékvédelmi Citrom díj 2016

Az immár több mint másfélszázados múltra visszatekintő műemlékvédelem azoknak a pótolhatatlan, megismételhetetlen és mással nem helyettesíthető építészeti, művészeti, városépítészeti alkotásoknak a megőrzését, és a következő generációk számára történő továbbadását szolgálja, amelyek kiemelkedő szerepet játszanak személyek és közösségek, népek és nemzetek (vagy éppen az egész emberiség közös) identitásában. E másfél száz év alatt a műemlékek megőrzésének, megfelelő állapotba helyezésének, azaz restaurálásának-helyreállításának egyre pontosabban fogalmazódtak meg a műemlékek, műemléki együttesek és műemlékhelyszínek által hordozott értékek hitelességének és sértetlenségének a megtartását szolgáló alapelvei. Ezek hosszútávon állandónak tekinthetők, miközben az éppen uralkodó társadalmi elvárások ezzel ellentétben igen változók lehetnek. A műemlékvédelem, és ezen belül is a leginkább látványos eszköze, a műemlékek helyreállítása viszont csak akkor lehet eredményes, ha az e tevékenységben érdekelt és résztvevő minden partner ugyanazon elvekkel, ugyanazzal a szemlélettel ugyanazt a megújulást szolgálja. Az értékvédelmi szempontok időnként akár túlságosan is hangsúlyos érvényesítésének mintegy ellenhatásaként a 20-ik század végén – a 21-ik század elején kibontakozó integrált szemléletű műemlék-helyreállításnak éppen ezért a lényege az értékmegőrzésnek, illetve a fenntartható és fenntartó használatot szolgáló beavatkozásnak az összehangolása, együttes és egyidejű megvalósítása.

A korunkban érzékelhető paradigmaváltás a műemlék/kulturális örökség megközelítésben új helyzetet teremt: az utóbbi (valójában nagyrészt félreértelmezett) fogalmának felerősödésével háttérbe szorul a múlt valós kultúráját képviselő, hiteles érték szemléletű műemlékvédelem, műemlék-helyreállítás. A fizikailag – gyakorta sajnos csak töredékesen – fennmaradt műemlékek hordozta önérték megőrzésének korábban kétségtelenül meglehetősen „statikusan” megközelített megőrzésével szemben annak a virtuális értéknek a „dinamikus” megközelítésű újratemtése kap prioritást, amelyet

korunk, azaz a jelen társadalmi tulajdonít a kulturális örökségnek. E megközelítés nyomán viszont - didaktikus átértelmezéssel, feltételezett analógiák szerint való átépítéssel – a jövő számára pótolhatatlan múltbéli értékeink tűnhetnek és tűnnek is el. A múltat dokumentáló értékeken végrehajtott radikális beavatkozások következtében a mostanit követő generációk számára ellehetetlenül a ma még fennálló lehetőség az eredeti anyag és dokumentum alapján a későbbi, fejlettebb kor tudományos szakmai és technikai felkészültségének megfelelő tudományos megismerés esélye.

Az érzelmi indíttatástól vezérelt látványközpontú, s többnyire gazdasági megfontolásból megvalósuló (turizmus kiszolgálása, turisztikai vonzerő növelése), szakmailag alátámasztottnak vélt, a hitelesség tekintetében azonban vitatható – egyre inkább elharapódzó, helyreállításnak tekintett rekonstrukció inkább a kordivatos szellemiséget, mint a hitelesség és a sértetlenség egyetemes követelményét és egyben alapelvét követi. Ez a jelenség egyébként nem csak Magyarországon erősödött fel, számos más országból is ismerünk aktuális példákat.

Visegrád – Nyírbátor – Diósgyőr – Füzér várainak rekonstruktív, „romantikus” kiépítése immár korokon átívelő példáin láthatjuk, hogy elismert szakemberek ugyanannak a helyszínek a hajdan volt látványáról különféle elvi megoldást feltételeznek ugyanazon hiteles részletek alapján. A több – gyakorta egyformán valószínűsíthető – közül az egyik kiválasztott hipotetikus elvi rekonstrukció alapján született látványosságok csak az „akár lehetett volna is” történeti kort idéző illusztráció-építmények szintjén a bizonyosság képében jelennek meg. Értelemszerűen nem tudják visszaadni az adott alkotás életében egymást követő építési és használati periódusok lenyomatait, így aztán valójában csupán egy épületté felnövesztett, 1:1 léptékű funkcionális-látványos modellekké válnak a kétségtelenül kevésbé látványos, töredékes eredeti maradványnál.

Ez az erősödő szemlélet, amelyet részben a történeti múlt újra-értelmezésének a szándéka és bizonyos finanszírozási modellek is alátámasztanak, elsősorban tehát nem az értékőrzést szolgálja. Miután ugyanazon épületnél, ugyanazon a helyen egyszerre csak egy kiépítést lehet megvalósítani, óhatatlanul dönteni szükséges, hogy az mely (meglévő és „hozzáadott”) összetevők, mely építési korszak és azon is belül mely teóriák jellemzői mentén valósul meg. Sematikus analógiákra hivatkozva megvalósított átalakítások, rekonstruktív kiépítés nyomán így tűnhetnek el a műemlék teljes kulturális élettörténetének fontos további korszakai. Ez a szemlélet inkább szól mai történetünkről, kultúránkról, mint múltbéli értékeink megőrzéséről, átadásáról. A 21. században, 21-ik századi alkotásként így valósulhat meg sehol korábban nem ismert, de hitelesnek látszó (magát annak mutatni kívánó) kétszintes vártemplom, megkérdőjelezhető loggia, vagy belső festés imitációk.

Az európai műemlékvédelmi gondolat megszületésekor eleinte alkalmazott „helyreállítási” megközelítésre, azaz az úgynevezett *purizmusra* sem mint a középkor nagy helyreállító építészetére tekintünk, hanem a 19. század világának a középkorhoz való sajátos viszonyulását látjuk benne. Abban a korban az épület minden részletre kiterjedő megismerését, az átalakítást (kiepítést) megelőző állapotokat (mai szóhasználattal élve: tudományos kutatását) alapos dokumentációban rögzítették, ami alapján pontosan nyomon követhető a század ideálkeresése, a „neo-építészet” új világot teremtő művészete. Ennek köszönhető, hogy az elmúlt évtizedek egyik példaértékű műemlék-helyreállítása: a budavári Nagyboldogasszony (azaz a Mátyás) templom legutóbbi megújulása során a kutatás támaszkodhatott a 19-ik századi megállapításokra is.

Hasonló pozitívként könyvelhetjük el a Várkert Bazár megújulását, ahol a teljes együttesnek a helyreállításakor képviselt kiegyensúlyozott műemlékvédelmi szemlélet vezetett kedvező eredményre. Tanácskozásunk helyszíne, a Vigadó megújult épülete is kedvező példának állítható.

A 2015-ben alapításának 50-ik évfordulóját ünneplő „Műemlékek és Műemlékhelyszínek Nemzetközi Tanácsa” (ICOMOS), és ezen belül a Magyar Nemzeti Bizottságának elsődleges feladata az általános érvényű megőrzési és restaurálási elvek és követelmények megismertetése. Az utóbbi években felerősödött társadalmi elvárás tükrében a kulturális örökséggel kapcsolatosan megjelent változások azt mutatják, hogy az egész világon érvényes szakmai elvárásoktól bizonyos mértékben elszakadni látszanak a történeti épületek használóinak és hasznélvezőinek, nemkülönben a döntéshozóknak a törekvései. Jóllehet, nemcsak hazai jelenségről van szó, e téren a magyarországi történések jelentőségét erősíti, hogy ezek az elgondolások fontos kormányzati programok keretében is megjelennek. A műemlékvédelem, a műemlékvédelmi szakemberek részéről ezek sommás elvetése

azonban épp olyan hiba volna, mint elvtelen elfogadásuk. Az általános érvényű elveket ugyanis minden egyes konkrét esetben egyedi módon lehet és kell érvényre juttatni. A másik oldalról viszont: az elvi megalapozottságú műemléki szempontok elvetésének legtöbbször tájékozatlanság, esetleg pontatlan ismeretek az okai – a műemlékvédelem-ellenes vagy éppen konkrét műemléket károsító fellépések igazolásánál a Velencei Charta nem ismeretéből következő félreértésekkel, félremagyarázásokon alapuló hivatkozások hangoztatásával találkozhatunk.

Az értékek sértetlensége (integritás) megőrzésének és helyreállításuk hitelességének (*autenticitás*) szemléletformáló elterjesztésében nemzetközi szinten az ICOMOS kimagasló eredményeket ért el, amit nem utolsó sorban éppen az UNESCO Világörökség Bizottság munkájában betöltött szerepe is igazol. Magyarországon az értékek megőrzésével, értő restaurálásával kapcsolatos elvek, elvárások és iránymutatások feladata az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságra hárult és hárul. Hiába fejtettük ki ezzel kapcsolatban az elmúlt években az álláspontunkat és ismertettük különböző rendezvényeinken a véleményünket az ICOMOS neves külföldi szakemberei, az alapelvek, a követelmények ismerete a gyakorlattól, és főleg a döntéshozástól sokszor független szűk körben maradnak elfogadottak.

A műemlékvédelem elmélete és gyakorlatában kialakuló lépéshátrányra, s az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságának az ebben fennálló felelősségére a most e szervezetnek ítélte rendkívüli Citrom díj hívja fel a figyelmet.

Budapest, 2016. április 18. Műemléki Világnap

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság
vezetősége

A büféebéd utáni délutáni program a **Sport és Örökség** témakörbe szervezett tudományos ülés tíz előadásban adott ízelítőt a társadalom számára oly fontos sport történelmi-, örökségvédelmi-, építészeti- és urbanisztikai vonatkozásaiból.

Wierdl Zsuzsanna, az ICOMOS Nemzetközi Falkép-restaurátori Szakbizottságának elnöke **Sport az ókorban** címmel klasszikus ábrázolások segítségével mutatta be az ókorban űzött sportokat. A görög vázaképek, pompeii és paestumi mozaikok és falképek segítségével váltak élővé a görög olimpiák sportolói, az olimpiákhoz kapcsolódó épületek, és maga az eseménysorozat a felkészüléstől egészen a díjak kiosztásáig.

A következő előadást az előzetes programtól eltérően *Patonai Dénes DLA* egyetemi tanár, az UIA Sport és Szabadidő Bizottság, magyar szekcióvezetője tartotta **A modern olimpiák építészete** címmel. A bemutató 1972-ig, a müncheni olimpiáig nyúlt vissza és mutatta be az utóbbi 40 esztendő olimpiai létesítményeit.

Pálfy Sándor DLA, egyetemi tanár **Olimpia és városfejlesztés** című előadásában a Budapesti Műszaki Egyetem Építészmérnöki Karán a tervezett budapesti olimpiával kapcsolatos hallgatói feladatokból, pályázatokból szerzett tapasztalatait mutatta be. A prezentáció második részében a barcelonai olimpia városfejlesztési eredményeit ismertette.

Ezt követte *Dr. Mezős Tamás*, egyetemi tanár előadása, mely tematikáját tekintve időben visszaugrott kétezer évet **Az ókori olimpiák építészete** címmel. A közönség az ókori sportrendezvények épülettípusaival ismerkedhetett. Bemutatásra kerültek épületek a görögök egyszerű lelátóként megépített stadionjaitól kezdve a római amfiteátrumokon keresztül az ókori térszervezés egyik csúcspontját jelentő fürdőikig.

Sajtos István a BME Építészmérnöki Kar Szilárdságtani és Tartószerkezeti Tanszékének egyetemi docense **Vasbeton-építészeti és a sport** címmel tartott színes előadást a sporttal kapcsolatos építmények tartószerkezeti kérdéseiről. Kitért a vasbeton-építészet kialakulására és felhívta a figyelmet a tartószerkezetek építészeti és mérnöki megközelítésmódja közötti különbségekre.

A kávészünet után *Winkler Barnabás DLA* **Budapest uszodái és Hajós Alfréd építészete** címmel tartotta meg előadását. Bemutatta Budapest műemléki értékű gyógyfürdőit, majd részletesen ismertette a Nemzeti Sportuszoda épületegyüttesét.

Dr. Szikra Éva tájépítész, kerttörténész, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület, Történelmi kertek Szakbizottságának elnöke **A Margitsziget kiemelkedő szerepéről, amelyet Budapest polgárainak rekreációs-, és sport-életében betöltött a XIX. századtól napjainkig** című előadásából a sziget történetét, a főváros életében betöltött szerepét ismerhettük meg. Az előadás a történelmi kert értékeinek szempontjából elemezte a terület használatát.

Futballklub, mint helytörténelmi örökség címmel *Okrutay Miklós* műemlékvédelmi szakmérnök színes, élménydús előadásában a budapesti és vidéki pályák és stadionok építészeti értékeit mutatta be, külön elemelve az épületeket életre hívó közösségek identitásformáló szerepét. Az előadás második felében a XX. századi magyar sportélet szimbólumát, a jelenleg bontás alatt álló Népstadiont, valamint a hozzá kapcsolódó néhány legfontosabb sporteseményt elevenítette fel.

Hadik András művészettörténész **Az ügető, mint egykor volt sportlétesítmény** című bemutatójából a szakma számára is kevésbé ismert ifj. Paulheim Ferenc harmincas évekbeli építészeti munkásságát ismerhette meg a közönség az építész egyik fő alkotása, az ügető bemutatásán keresztül.

Az utolsó előadásban **A jövő olimpiája – a településfejlesztés és az örökségvédelem jegyében** címmel *Kerekes György* építész az újkori olimpiákhoz kapcsolódó építészeti alkotásokat elevenítette fel. Kitért az egyre nagyobbra duzzadó rendezvények városépítészeti vonatkozásaira, a megmaradó beruházások, infrastruktúra-fejlesztések fontosságára és az épületek utóhasznosításával kapcsolatos kérdésekre.

A konferencia zárszavában Fejérdy Tamás, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság elnöke köszönetet mondott az előadóknak, a hallgatóságnak, és ismételten gratulált az idei év műemléki- és régészeti díjazottjainak.

Színe és fonákja ...

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságnak, és az általa átadandó díjakra javaslatot tevő ICOMOS Díjbizottságnak sohasem volt, és ma sem az a célja, hogy bárkit pellengérré állítson, hanem azt szeretné elérni, hogy a jó példák felmutatásával, illetve az értékek elvesztéshez vezető folyamatok és esetek felmutatásával egyaránt az értékek méltó megőrzését szolgálja. Az idei műemléki világnapi rendezvény egyik meglepetéseként az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság átadta... és át is vette a Műemlékvédelmi Citrom díjat.

Az előző, Világnapi beszámolóban közölt Citrom díj laudációhoz kapcsolódik, és a mai műemlékvédelem helyzetéről szól a most teljes terjedelmében közölt alábbi két írás is. Veöreös András a műemlékvédelemben érintettek, de nem közreműködők felelősségéről szól, míg a Citrom díj témához kapcsolódik Lővei Pál „laudációja”, amelyet az abban foglalt szakmai észrevételek miatt tartunk fontosnak közölni. Mindkét vélemény az eredeti érték védelmére, a közös felelősségre és a szereptévesztésre hívja fel a figyelmet. Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság minden szakmai alapon álló véleményt készséggel közöl, közzétéve most - mintegy vitaindítóként - e két, a 2016-os ICOMOS és Citrom Díjhoz kapcsolódó írást.

Jól van-e ez így?

Ledőlt az ICOMOS-díjjal jutalmazott soproni Várfal-sétány várfala

A második világháború pusztításai után a szakemberek számra kiderült, hogy a soproni belváros körül szinte teljes épségben megmaradt a római alapokra épített középkori városfal-rendszer. A hatvanas évektől kezdve dolgoztak a városfalak bemutatásának lehetőségén, a várfal menti sétány kialakításán. Lebontották a háborús sérüléseket szenvedett, falhoz tapadó hátsó épületszárnyakat, és megtörténtek a sétány kialakításához szükséges telekalakítások is.

Kissné Nagypál Judit, Harsányiné Vladár Ágnes és más tervezők tervei alapján néhány helyen elkészült a várfal bemutatása is. Ezek a ma már a magyarországi műemlékvédelem klasszikusnak számító helyreállításai körébe tartozó beavatkozások a Fórum-átjáró kerámiacsöves várfal-rekonstrukciója, a Nagyrondeállítás várfalszakasz vasbeton-héjas megtámasztásával a római falmag bemutatása, illetve a Kisrondeállítás szakaszon a növénykazettás feltest-bemutató.

A sétány kiépítése napjainkra válhatott teljessé. A korábbi tervek felhasználásával, azoknak a szellemiségét szervesen folytatva Szűcs Endre és Fekete Szilárd tervei szerint készült el a Várfal-sétány. Az építőmesteri munka burkolatok és néhány lépcső építéséből, valamint faláttörések készítéséből állt, a nagyobb kihívást a munka adminisztratív feltételeinek megteremtése jelentette.

Az elkészült Várfal-sétánynak köszönhetően új belvárosi sétaútvonalak nyíltak meg, a festői városkép újabb, korábban nem látott arcával tárul fel.

A beruházást az Önkormányzat Európai Unió támogatásból, turisztikai fejlesztésre szánt pénzből tudta megvalósítani, mely „A belváros értékőrző megújítása” programcsomag részét képezte. A hangzatos projektcím ellenére a bemutatandó városfal felújítása nem szerepelt a programban, még a

legelemibb karbantartási munkálatok elvégzésére, a falra ránőtt növényzet eltávolítására sem kerülhetett sor. A karbantartás évtizedes elmaradásának köszönhetően a városfalak állapota több helyen rossz, a falak felső része mállik, a kövek kilazultak. A legkritikusabb helyzet a Romkertet határoló fal belső oldalán alakult ki, ahol 2016 februárjában a városfal belső kérge mintegy 10 méteres hosszban leomlott.

A kialakult helyzet nem csupán műemléki szempontból aggasztó, hanem az örökségi értékek megőrzésére fordított pályázati pénzek felhasználásának helyességét, a folyamatok hitelességét kérdőjelezi meg. A Sopronban leomlott Várfal-sétány várfal esete a finanszírozási folyamatok súlyos ellentmondásait, valamint a tulajdonos mellett a pályázati célt megfogalmazó kiíró közös, fel nem ismert felelősségét mutatja. A visszás helyzet következtében hiába költünk milliókat valamely ránk bízott érték bemutatására, ha közben magával az értékkel nem törődünk, azt hagyjuk tönkremenni.

Veöreös András

*

A diósgyőri vár „helyreállítása” – a magyar műemlékvédelem vége

(Egy ki nem adott műemlékvédelmi Citrom-díj „laudációja”)

Az emberi tudomány alapelve a kérdések és állítások ismételt feltétele, vizsgálata, ellenőrzése, hiszen az újabb ismeretanyagok a rendszeres újragondolást elengedhetlenné is teszik. Tudományos állítások valójában csak akkor tekinthetők valóban azoknak, ha világosan rögzítve vannak az alapfeltételek és bizonyítási eljárások, amelyek alapján vagy segítségével az állítások kimondására sor került, és amelyek újbóli vizsgálata esetén az állítások ellenőrizhetők. A matematikában az előre meghatározott axióma-rendszerben megfogalmazott tételek bizonyítása bárki számára újragondolható. A kísérleti természettudományok körében a bizonyíthatóság elve a kísérletek megismételhetőségét jelenti – ameddig a leírt fizikai vagy kémiai kísérletek nem reprodukálhatók más laboratóriumokban is, addig azok eredményeit a tudományos közvélemény nem tartja elfogadhatónak, és nem épít rá újabb vizsgálatokat és megállapításokat. A társadalomtudományokban a bizonyíthatóság, az újragondolás lehetősége ugyanígy igény, legfeljebb az alapok sokkal kevésbé adhatók meg teljességükben. Az emberi társadalom nem kevés – egyébként rendszeresen az improduktivitás vádjával illetett és akár létében is megkérdőjelezett – intézménye éppen ezeknek az alapoknak az őrzésére szolgál, például a levéltárak, a múzeumok, a könyvtárak.

A műemlékvédelmet annak idején Európa-szerte legalább annyira tudósok hozták létre, mint hazafiak. A műemlékvédelem döntően ugyancsak a társadalomtudományok részét képezi, alapvető feladata az emberiség építészete, építészettörténete és az épületek tartozékai forrásbázisának megőrzése, épületeknek egy meghatározott szempontrendszer alapján szakemberek együttműködése

során védelemre érdemesként kiválasztott, a törvény erejével műemléki védettség alá helyezett körének megóvása, az utókorra való átörökítése érdekében. (A kiválasztásra szükség van, mert ellentétben például a könyvekkel, amelyeknek megőrzése elvileg teljes körűen megtörténhet, az épületek túlnyomó részét nem lehet műemlékként fenntartani.) A megőrzés ebben az összefüggésben azért történik, hogy tudományos szempontból (természetesen más szempontok is érvényesülnek a műemlékvédelemben) a tételek, feltevések, állítások újbóli végiggondolása, ellenőrzése biztosítható legyen.

A diósgyőri váron végzett legutóbbi munkálatok egyik mozgatórugója a tudományos ambíció volt: az építészettörténész a rekonstrukciós elképzeléseit az eredeti helyszínen, az eredeti maradványok fölött kívánta „modellezni”: tudományos véleménye tárgyában a tudomány képviselője a tudományra hivatkozva kizárólagosságra tört, lényegében örökre meghatározva azt, mit lehet a műemlékről a jövőben gondolni. Ezzel éppen az az említett tudományos alapelv sérül, hogy a tudományos állítások újbóli végiggondolására az újabb generációknak is lehetőségük maradjon.

A vár eredeti maradványai vizsgálhatóságának a kiterjedt új falazatok eleve komoly korlátját jelentik fizikailag. A mostantól egyetlen lehetséges verzióként a nézőbe beleéző új vár eszmeileg is korlátot szabhat az újragondolásnak: mi értelme lenne annak, ha már egyszer „hatalmi” szóval eldöntötték, milyen is volt az eredeti. A laikus néző mostantól abban a hiszemben tekintheti meg a diósgyőri várat, hogy az egykori élményt kapja vissza – minden úgy volt, ahogy az épület mutatja. Pedig a várkapolna mint „Doppelkapelle” leginkább a német, a várudvar a dél-itáliai, egyes nyílásformák a budai középkori építészetből lettek kiszemezgetve, eleve kizárva, hogy ez eredetileg is ilyen lett volna. Az eredeti és a kiegészített falazatok hasonló technikája, a mindent egységesen átkenő fűgázás ugyancsak az eredeti és az új megkülönböztethetőségét akadályozza, de nem is cél a megkülönböztethetőség, hiszen az építész már „megmondta a tutit”. De a külső falak „patchwork”-je legalább lehetővé teszi a rácsodálkozást, az egykori és a mai hozzátétek intellektuális elválaszthatóságának a vár kiállításainak elektronikus játékhöz hasonló építészettörténeti feladványa végiggondolását. A vadonatúj várudvar végtelen sterilitása azonban egyenesen taszító, és a 20. század elejének legrosszabb, invenciótlan, már teljesen anakronisztikus, álközépkori historizmusát idézi. Diósgyőr újraépítéséhez a hivatkozási alapot az eredetiség óvása helyett az utóbbi két évtizedben a magyar műemlékvédelemben hivatkozási alappá vált, parttalan „hitelesség” fogalom jelenti. Értékét jól jelzi például az eredeti méteres földszintes falak fölött egyenesen emeletessé álmódott kettőskapolna-hamisítványban a szentségtartó-rekonstrukcióként beépített, felnagyított, épületkaput ábrázoló kályhacsempe-másolat.

A diósgyőri vár újraépítése azonnal követte a másfél évszázados magyar műemlékvédelem intézményrendszerének és eszmeiségének teljes szétverését, anélkül nem is lehetett volna megvalósítani. Plakátszerűen mutatja azt a felszínességet, gondolatlanságot, ami minden hasonló „rekonstrukció” mögött meghúzódik: a problémákat kortárs módszerekkel megoldani nem tudó tervezés (és a benne „szakmai” társat látó politika) a múlttól való mindentudás dölyfös vágyképpel vegyítve egyre jobban eluralkodik a magyar építészet rommaradványain és az egykor volt műemlékvédelem romjain.

Lővei Pál

MEGHÍVÓ

**Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság
XXVI. Közgyűlését
2016. május 20-án 09:00 órára összehívom.
Helyszín: Zsámbéki Művelődési Ház,
/2072 Zsámbék, Etyeki u. 2./**

Határozatképtelenség esetén a Közgyűlés új időpontja: 2016. május 20-án 09:30 óra,
helyszín: Zsámbéki Művelődési Ház /2072 Zsámbék, Etyeki u. 2./, mely a résztvevők létszámától
függetlenül az eredeti közgyűlés alább szereplő napirendi pontjaiban határozatképes.

Felhívom Tisztelt Tagtársaink figyelmét, hogy szavazataikat meghatalmazott útján is leadhatják!

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság XXVI. Közgyűlésének napirendje:

1. Köszöntők
2. Elnök és főtitkár beszámolója
3. Az Ellenőrző Bizottság 2015-ös pénzügyi évvel kapcsolatos jelentése
4. Az Egyesület közhasznú jelentésének elfogadása
5. Alapszabály – és SzMSz módosítása
6. Tájékoztatás az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület jelenéről és lehetőségeiről
7. Möller István Emlékérem átadása
8. Műemlékvédelmi Panteon: megemlékezés a műemlékvédelem jeles képviselőiről
9. Egyéb

12.15 – 13.15 Ebéd

13:15 – 17:30 Szakmai program: tudományos konferencia (nem csak) a Zsámbéki romtemplomról

Dr. Fejérdy Tamás
elnök

A közgyűlést támogatja:

Zsámbék Város Polgármesteri Hivatala

ESETEK - ELVÁRÁSOK - ELVEK **Tudományos konferencia** **(nem csak) a Zsámbéki romtemplomról**

2016. május 20 - Zsámbéki Művelődési Ház
/2072 Zsámbék, Etyeki u. 2./

A zsámbéki templom története a magyar építészettörténet meghatározó időszakainak hordozója, egyben a magyar műemlékvédelem történetének is az egyik ikonja. Nem véletlen, hogy szimbólum - egy település, egy táj jelképe ott, ahol egy gazdag múltú település ma is őrzi építészeti kultúráját. A táj és környezete, a régi és az új ötvöződése sajátos kulturális hagyományt, élő kultúrát teremtett, miközben a romtemplom folyamatosan gazdátlanul pusztul.

Zsámbék önkormányzata és az ICOMOS (Műemlékek és Műemlékhelyszínek Nemzetközi Tanácsa) Magyar Nemzeti Bizottsága konferenciát és szakmai vitát szervez a lehetőségek bemutatásáról, a nemzetközi követelmények szerinti restaurálásról, lehetséges megújulásról. Ennek megismerése egy lehetséges, fenntartható megújulási program kiindulópontja lehet.

A több évtizedes kérdés megoldása nem várható el egy rövid szakmai programtól, de megteremtheti egy hosszú távú együttműködés alapját Zsámbék jövőjéért.

A konferencia levezető elnöke: *Fejérdy Tamás*

- 13:15-13:30 **Köszöntő** - *Puskás Imre*, kulturális örökségvédelemért felelős helyettes államtitkár
- 13:30-13:50 **Kié a Romtemplom?** - *Marthi Zsuzsa*
- 13:50-14:10 **Zsámbék és a magyar műemlékvédelem története** - *Valter Ilona*
- 14:10-14:30 **A jelkép ereje** - *Holnapy Dénes Márton O.Praem.*
- 14:30-14:50 **A rommá lett rom** - *Klaniczay Péter*
- 14:50-15:10 kávészünet
- 15:10-15:40 **A rekonstrukcióra hajló műemlék-helyreállítás elvi és erkölcsi kérdései** - *Zsembery Ákos*
- 15:40-17:20 **Pódiumbeszélgetés**
Moderátor: *Nagy Gergely*
Résztevők: *Alföldi György, Cséfalvay Gyula, Deák Zoltán, Dévényi Tamás, Klaniczay Péter, Krähling János, Marthi Zsuzsa, Máté Zsolt, Veöreös András*
- 17.20-17.30. **Hozzászólás és zárszó:** *Fejérdy Tamás*

Zsámbék Város Polgármesteri Hivatala

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság és a TIT Bugát Pál Egyesület ebben az évben is meghirdeti a Román András Műemlékvédelmi Nyári Egyetemet:

Az idén 46-ik alkalommal megrendezésre kerülő Műemlékvédelmi Nyári Egyetem

Témája: HELYREÁLLÍTÁSI FELADATOK – TÁRSADALMI IGÉNYEK

Dátuma: 2016. június 23 - június 29

Helyszíne: Hotel Nomád, Síkfőút (Noszvaj)

Nyelve: magyar és angol (szinkrontolmácsolás a rendezvény teljes időtartamára)

A nyári egyetemet akkreditált képzésnek fogadja el a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a résztvevőknek a Magyar Építész Kamara akkreditációs bizottsága 2015-ben 9 kredit pontot ítél a „szabadon választható” kategóriában.

Részvételi díj:

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság a részvételt jelentős kedvezménnyel megállapított díjak mellett biztosítja. Az egyéb hozzájárulásként befizetendő alábbi díjak magukban foglalják az előadásokon és a két szakmai tanulmányúton való részvétel, valamint a szállás és az ellátás (naponta háromszori étkezés) költségeit, ezen felül pártolói tagságot biztosítanak 2016-ra az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesületbe. A díjak azonban nem tartalmazzák azonban a nyári egyetem helyszínére történő oda- és visszautazás költségeit.

Elhelyezés - befizetendő díj:

2016. május 15-ig történő átutalással:

4 személyes faházban:	45.000 Ft/fő	vagy	145 Euro/fő
2 vagy 3 ágyas szállodai szobákban:	52.000 Ft/ fő	vagy	170 Euro/fő
1 ágyas szállodai szobában: (a férőhelyek függvényében)	60.000 Ft/fő	vagy	195 Euro/fő

2016. május 16-tól május 31-ig történő átutalással:

4 személyes faházban:	55.000 Ft/fő	vagy	175 Euro/fő
2 vagy 3 ágyas szállodai szobákban:	62.000 Ft/ fő	vagy	200 Euro/fő
1 ágyas szállodai szobában: (a férőhelyek függvényében)	70.000 Ft/fő	vagy	225 Euro/fő

2016. június 1-től június 20-ig történő átutalással:

4 személyes faházban:	75.000 Ft/fő	vagy	240 Euro/fő
2 vagy 3 ágyas szállodai szobákban:	80.000 Ft/ fő	vagy	260 Euro/fő
1 ágyas szállodai szobában: (a férőhelyek függvényében)	85.000 Ft/fő	vagy	275 Euro/fő

Átutalás:

A részvételi díjat az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület
OTP Bank NyRt-nél (H-1052 Budapest, Deák F. u. 7-9.) vezetett
1170 5008 2009 5785 0000 0000 számú bankszámlájára kérjük átutalni

Nemzetközi utalás esetén kérjük megadni:

IBAN: HU66 1170 5008 2009 5785 0000 0000 BIC (SWIFT) kód: OTPVHUHB

Az átutalás közlemény rovatában kérjük a „nyári egyetem egyéb hozzájárulás” szöveget feltüntetni!

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság ebben az évben is pályázatot hirdet a Hallgatók Fórumán elhangzó kiselőadások tartására, melyre a nyári egyetem témájához kapcsolódó 8-10 perces kiselőadásokkal lehet pályázni. A beérkezett pályázatokat az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság elnöksége bírálja el és választja ki, figyelembe véve a beérkezés sorrendet is.

A 46. „Román András” Műemlékvédelmi Nyári egyetem Jelentkezési lapja letölthető:

<http://www.icomos.hu/data/documents/documents/f/2/6/f264a07b69a12dcf2b58048268f52bd0.pdf>

Az előzetes program letölthető:

<http://www.icomos.hu/data/documents/documents/5/d/3/5d3071dfc25798327b1b484059e7b9b0.pdf>

Kérjük a megjelölt határidők figyelembevételével a hozzájárulás összegének átutalását, és a jelentkezési lap visszaküldését az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Titkárságra e-mail-ben: secretariat@icomos.hu és/vagy faxon: +36/1/2254966

Kedves Tagtársaink,

Ezúton szeretnénk ismételtlen megköszönni mindenkinek, aki 2014-es személyi jövedelemadójának 1%-át az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület részére ajánlotta fel.

A támogatás révén beérkezett 37.769 Forintot az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság nemzetközi jelenlétének erősítésére, Magyarország szakmai képviselőjére fordítottuk.

Ahhoz, hogy 2016-ban is sikeresen dolgozhassunk Egyesületünk célkitűzéseinek megvalósításán, továbbra is igen nagy szükségünk van az Önök támogatására, számítunk Önökre, ezért **kérjük a műemlékek, történeti együttesek minden barátját, hogy továbbra is, idén is támogasson bennünket személyi jövedelemadójának 1%-ával !**

köszönettel
ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület
Adószám: 18083897-1-41

**ICOMOS Híradó,
a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei**

Szerkesztőség: H-1014 Budapest, Táncsics Mihály utca 1.

Levél cím: H-1535 Budapest, Pf. 721.

Telefon/fax: +36/1/2254966, Telefon: +36/1/2254965

E-mail: secretariat@icomos.hu

Honlap: www.icomos.hu

Kiadja az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága

Felelős kiadó: Dr. Fejérdy Tamás DLA

Szerkesztő: Keller Annamária

HU ISSN 2062-4964 (Nyomtatott)

HU ISSN 2062-4972 (Online)

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tagságával járó előnyök:

- informáltság a műemlékvédelem hazai és nemzetközi híreiről, eseményeiről, pályázatairól, ösztöndíjairól, stb. az ICOMOS elektronikus körlevelek, az ICOMOS honlap (www.icomos.hu), az ICOMOS Híradó és az ICOMOS News/Nouvelles ICOMOS révén
- ingyenes belépésre jogosító tagsági kártya a világ legtöbb múzeumába, műemlékébe, romterületére
- az UNESCO/ICOMOS Dokumentációs Központjának szabad használata

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság pártoló Jogi tagja a Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ, Budapest,